

בין חיל-שריון לנשק-נגד-שריון

מאת

קומנדנט מישלה

בני-תוקף יותר מאלה אשר הוענקו לו כיום, ואפילו אז לא יוכל לעשות זאת אלא במידה בה טיב הקרקע יאפשר לו. ההסבר שניתן לנסיגה הדרום-קוריאנית מפני סינגמן-רי, נשיאה של דרום קוריה, שעה שדיבר על "מפלצות פלדה שאינן עשויות להיפגע" — יש לראותו כהסבר "בעל-תוקף"; ואף האמריקאים עצמם קיבלו מיד את אותו ההסבר.

התערבות הטנקים האמריקאיים אשר לטנקים של האומות-המאוחדות הרי אלה בלמו מיד — וכעבור זמן-מה חיסלו — את הטנקים היריבים, במהלכם בשלב האחרון של "מערכת ההש" היה", במערכת נאקטונג, ובניצול-ההצלחה והרדיפה לעבר יאלו שבאו בעקבותיה. מאז הופעתם של ה-M4-A3-E8 (הוא "שרמן" בגלגולו האחרון), של M-26 (הוא ה"גנ' פרשינג" של "צבא-הצי"), ושל M-46 (ה"פטון", בגירסתו הראשונה), עבר מול-המלחמה אל המחנה-שממול — והטנקים הצפון-קוריאנים נאלצו לנקוט אותו קו של התנהגות זהירה, אשר לא עלה בידי אווירית בני-הברית להטילו עליהם. כתוצאה ישרה ומידית, החלה רוחם של החיילים-הלוחמים האמריקאים והדרום-קוריאניים לעלות בקו אנכי ממש, והרי כמה עדויות אשר לוקטו באותם הימים (סמוך ל-15 באוקטובר 1950). דברי קולונל ויתארס, ראש "אגף השריון" במטה-הכללי של הארמיה-השמינית: — "הופעתם של טנקי M4-A3-E8 ו-M26 הרמה תרומה רבת-עצמה לבלימת התקפת השריון הצפון-קוריאנית וליכולתנו להחזיק ב"מעוז-של-פורסאן". כל התקפות-הפריצה שלנו שנערכו מאז ימי ה"מעוז" הושתתו על מסד-של-שריון".

דברי הגנ' גיי, מפקדה של הדיביזיה הראשונה לחיל-הפרשים (אשר הנה דיביזיית-רגלים): — "יש בין מלומדינו אשר אינם תופסים את האווירה הפסיכולוגית הקיימת במלחמה. חיל-הרגלים נתון בפחד-מות בפני טנקים יריבים. הגורם אשר במשך

ברור הדבר כי מלחמת קוריה איננה כלל בגדר "מלחמת שריון" — כי אין הטנקים ממלאים בה לא את התפקיד העיקרי, ולא תפקיד מכריע. להלן נבחן את הסיבות לכך. עם זאת, הרי השיגו הטנקים — משני הצדדים — תוצאות ניכרות, אשר במקצת היתה נטיה להמעיט-את-דמותן.

הטנקים אצל היריב

הופעתם של הטנקים T-34-85, מאז התקפת הצפון-קוריאניים ב-25 ביוני 1950, היא אשר חוללה את תבוסתו של הצבא הדרום-קוריאני, ומנעה את שלוש הדיביזיות האמריקאיות הראשונות מלהאחו בקרקע ומלהעגן בעמדות. לגבי עובדה מפורשת זו אחת הנה לשונן של העדויות כולן. לא עמדה כלל שאלה, שמא אפשרי לעצור בעד טנקים אלה באמצעות ארטילריה — ולא באמצעות התותח הנגד-טנקי הגרור בן 57 המ"מ, כלי נשק סטאטי בטבעו, אשר מראש נועד להיות מאוגף; ולא באמצעות הבזוקה בת 2,36 האינטש חסרת-האונים, אשר בשביל לשמשה בדר קרב עם טנק צריך שיהא אדם בבחינת גיבור לאומי; לא באמצעות ה"קנים-ללא-רתע" בני 57 ו-75 המ"מ אשר נתגלו כחסרי-ממש בתכלית; ואף לא באמצעות ה"טנק הקל" M24 (גנרל צ'פי), אשר חימושו ודאי שהנו חלש מדי. אשר לאו-ירה האמריקאית, זו ודאי שהשמדה חלק הגון מבין ה-T-34-85, אולם לא היה באפשרותה לעסוק בכך אלא בשעות היום ובמזג-אוויר בהיר, כש"תקרת"-העננים הנה גבוהה והראות מספקת. מאידך גיסא, דלגה האווירה מעל למספר רב של טנק T-34-85, שהסואתם היתה טובה מדי, מבלי שהבחינה בהם. משחלף גל המטוסים — היו הטנקים ממשיכים בדרכם. הם היו עורכים את התקפותיהם במזג-אוויר מעונן. במשך הלילה הם היו מתקדמים במהירות, בכדי להתנפל על העורף הדרום-קוריאני או האמריקאי. בשביל שחיל-הרגלים יוכל להאבק בטנקים, צריכים לעמוד לרשותו אמצעים

מטעם הנשיא, שבו נאמר: — „בכמה הזדמנויות חוזרות ונשנות ירו צותי הטנקים ממקלעיהם טנק על חברו — זאת בשביל להרוג את האויבים אשר שרצו על גבי טנקיהם... עם שחר (של ה-2 בספטמבר), ערך הגדוד התקפה בתוך יונגסון וכן באזור צ'אנגינג... אשר מהירותה ואופיה הנמרץ דכדכו לגמר רי את רוחו של האויב ואילצוהו לנטוש את עמדותיו ואת צידו“.

ב-15 בפברואר 1951, לאחר שביצעו הסינים את כיתורה של צ'יפיונג-ני והטילו ארבע דיביזיות להסיר תערות על העיירה, שבה החזיק צות-הקרבה-הרגימנט טלי ה-23 (אליו השתייך אז הגדוד הצרפתי) — פלוגה בת 22 טנקי „פטון“ מגדוד-הטנקים ה-6, אשר יצאה מיאוז'ה, פילסה לעצמה דרך על פני כוחות האויב בגרמה להם אבידות עצומות והפציעה אל תוך צ'יפיונג-ני. הפלוגה הפסידה טנק יחיד: — היה זה הטנק של הקפיטן מפקד-הפלוגה, אשר בועז' בראש נפגע על ידי בזוקה כמה מאות מטרים לפני הכפר, ונשרף על כל צותו. לעומת זאת, מן הפלוגה של רגיי מנטה-פרשים ה-5, אשר עם היציאה מיאוז'ה הועלתה על גבי טנקים אלה, לא נשארו אלא שבעה איש והקפיטן שלהם — כולם פצועים. לאורך נתיב התנועה כולו היו הסינים מזנקים, אורח-קנאים, להסתערות על טנקים אלה, בהפעילם בזוקות, רימוני-יד, מוקשים-דביקים ומטעני נפץ שנקבעו בקצותיהם של מוטות ארוכים.

ב-24 במאי 1952, מיד לאחר כשלונה של מתקפת-האביב-הסינית השנייה, שוגר מהאנגיא „כוח-משימה“ של טנקים, אשר נע בראשה של הדיביזיה השנייה. משימתו היתה: להגיע אל קאנסונג, שבחוף המזרחי של חצי-האי, ולבודד ע"י כך 3 קורפוסים צפון-קורי-יאנים, הנתונים בנסיגה. „כוח-המשימה“ הכיל 2 גדודים של הרגימנט-המוטס ה-187, שהועלו על

כל המלחמה כולה תרם, יותר מכל דבר אחר, להרמת רוח-הגייסות היה בואם של טנקים אמריקאיים שהיה ביכולתם ל„דפוק“ את טנקי T-34-85. הטנק הריחו חלק חיוני בצות הלוחם“.

דבר הגנ' פרנק אלן, סגן-מפקדה של אותה דיביזיה: — „הטנק הנו גורם-יסוד בהלכת-ההתקפה האמריקאית. יכולים אתם לספר לי ככל שתמצאו בענין כלי הנשק החדשים. הטנק — הוא המסוכן שבכולם“. דברי קולונל ר. ד. פלמר, מפקד רגימנט-הפרשים ה-8 (רגימנט-רגלים): — „אנשי מאהבים בטנקים הללו. אין לך דבר אשר ירים יותר את רוחם. עלינו בחוף קוריאנה ב-18 ביולי ונכנסנו לקרב ב-21 בו. לא מעטים הם הטנקים האויבים אשר הושמדו על-ידי יריות בזוקה, הארטילריה והאוויריה. אולם הם הוסיפו תמיד להתקדם — עד לאותו יום בו הוכנסו לקרבה-זית כלי הרכב M-4-A3 ו-M-26 שלנו, והם אשר בל-מום. רק אתמול השמידה הפלוגה של גדוד-הטנקים ה-70, אשר סייע לרגימנט שלי, שמונה T-34“.

דברי לויט-קול' גראדון, מפקד גדוד-הטנקים ה-6: — „רוחם של הגייסות הדרום-קוריאניים עלתה ממש כאותו חץ הזונק אלי מעלה — משנצטרפו אליהם הטנקים שלנו“.

בניגוד למה שאפשר ונאמר בענין זה, היתה פער לת ניצול הרדיפה אל עבר הנהר יאלו — החל מן היציאה מה„כיס“ של פוסאן — מבצע בו נעו הטנקים בראש. כל דיביזיה העלתה על משאיות צות-קרבה-רגימנטלי אחד, אשר לפניו נעו כל הטנקים של אותה דיביזיה, והוא, יחד אתם, זינק קדימה בקצב תנועה מהיר ביותר, כשהוא מחסל בדרכו את רכב T-34-85 שהיריב הפעילם בפעולה-משהה.

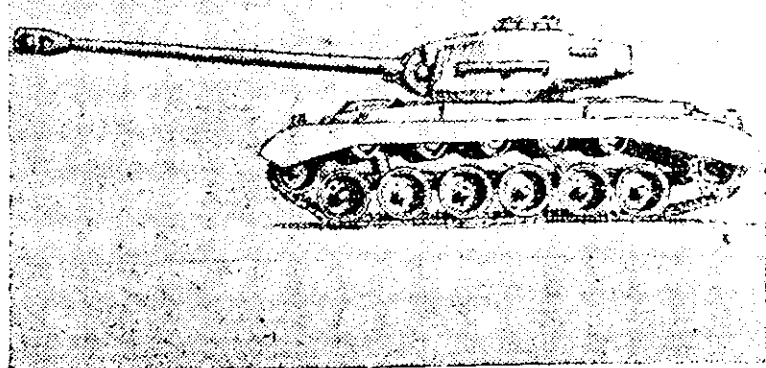
כמה מעשי-קרב

אכן, פעולתם של טנקים של בעלי-הברית בקוריאנה לא נצטמצמה בחיסולם של טנקי היריב. להלן ניתנות כמה דוגמאות לפעולתם נגד גושי-רגלים.

רב-סמל-ראשון ארנסט ר. קומה, מפלוגה א' של גדוד-הטנקים ה-79, זכה ל„מדליית-הכבוד של הקונג-רס“, שהוא אות-ההצטינות האמריקאי הגבוה ביותר; המדליה הוענקה לו בעד המעשה הבא: —

ב-31 באבגוסט 1950, על הנהר נאקטונג, בראותו קבוצת אנשי אויב בת 500 איש לערך חוצה את הנהר ומאלצת את חיל-הרגלים המגן לסגת, פתח רב-סמל-ראשון קומה באש, ואם כי בכמה הזדמנויות הצליחו התוקפים לזנק על הטנק שלו, הדפם בסופו של דבר בהרגו מתוכם, לפי הערכה, כ-250 איש.

ב-3 בספטמבר זכה גדוד-הטנקים ה-72 לציון

M-26 — „גנ' פרשינג“

וכן במהלך „חידוש המגע“ שבא בעקבותיה של כל אחת מן האופנסיבות של הסינים, וכן במהלך הניצול והמרדף מיד לאחר ה„טבח של מאי“ — תמיד ובכל מקום הוקמו „כוחות משימה“ שהטנקים ביסודם, לפי דרכיו המובהקים ביותר של החיל-המשוריין, כדי לסייר, לחדש את המגע, או ללכוד נקודות חיוניות. באם נביא בחשבון את ההפרש הנובע מתנאי השטח וממחסומי-הדרך האויבים, שלא הניחו להם לנקוט אותו קצב עצמו אשר הושג באירופה ובלוב — נמצא כי „כוחות-משימה“ אלה מילאו אחר משימור תיהם, בדרך כלל, יפה מאוד. באורח זה נכבשה-מחדש צ'ונג'י ב-27 בספטמבר 1950, לאחר מסע על פני 120 ק"מ תוך 10 שעות; נכבשו פיונג-יאנג ב-19 באוקטובר; וונג'י ב-19 בינואר 1951; צ'יפיונג-ני ב-3 בפברואר 1951; צ'ונצ'ין, סוף מרס 1951; יאנג-גו ב-15 באפריל; אינוצ' ב-15 במאי; פיונג-גאנג ב-14 ביוני.

אורח פעולתם של הטנקים בקוריאה באופנסיבה התקדמו תמיד הטנקים לארכם של העמקים, כשהם מספקים לחיל-הרגלים סיוע-אש מכ-סימלי בכל אותם „תאי-שטח“ שאפשר להגיע אליהם. בכל המקרים בהם ניתן היה להם למצוא עמדות-ירי

M4-A3-E4 — „ג' שרמן“

אף מעבר לנתיבי-התנועה (דהינו — במקביל להם, במרחק רב או מועט) התפרסו הטנקים, כשהם מת-קדמים, דרגים דרגים.

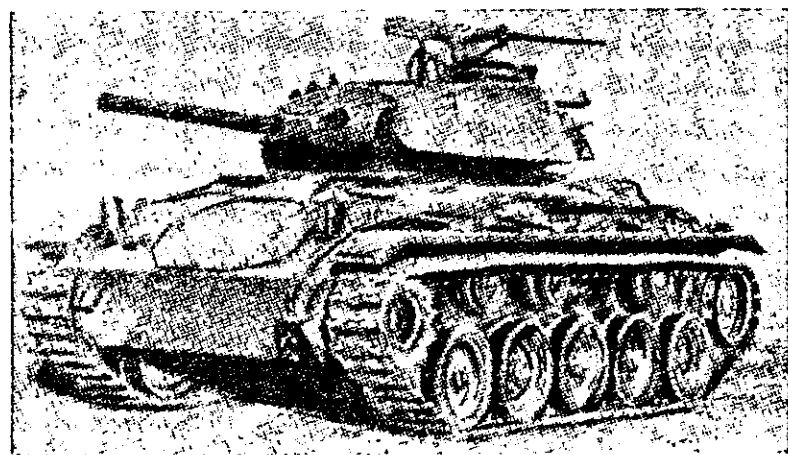
אולם במקרים רבים למדי היה עליהם למלא את משימתם מבלי לנטוש את נתיבי-המסע (בשל טיב השטח אשר מנע בעד כך לחלוטין), והיה בדבר זה כדי לעשותם פגיעים במיוחד. נקודות-התנגדות אויבות, אשר אפשר היה לך לירות בהן במרגמה או בכלי-ארטילריה שעות על שעות, ואפילו לבצע נגדן „מהלומת-אוויר“ אחדות, הכל ללא תוצאה — היו נופלות בו ברגע שעלה בידי טנק לתפוס עמדה

משאיות, פלוגה של טנקי „פטון“ M-46 מגדוד-הטנקים ה-64, שתי פלוגות של טנקים M-4 מגדוד-הטנקים ה-72, פלוגת-הנדסה, גדוד האוביצרים סע-עצמיים בני 105 מ"מ וסוללה אחת של ארטילריה נגד-מטוסית.

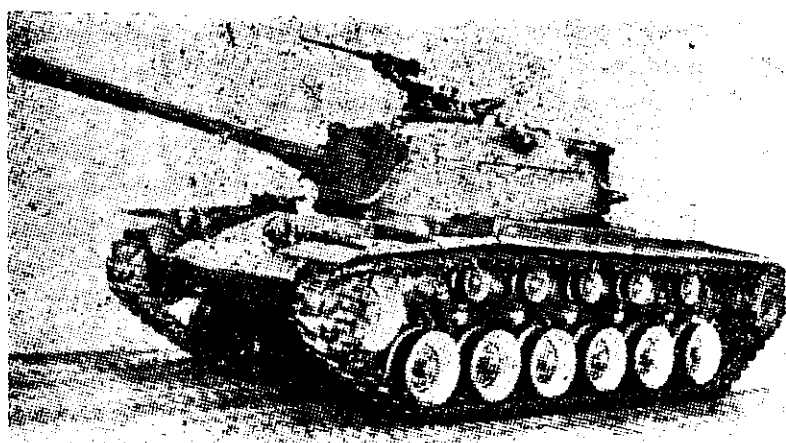
„כוח-המשימה“ יצא ב-24 במאי בשעה 14.00 ובאותו ערב הגיע אל אומיאנג-ני, על קרה-רוחב ה-38, מקום בו הקים „ראש-גשר“ על הנהר סוּיאנג-גאנג. ב-26 במאי הוא כבש את אינדוּ'א. ב-28, בצהריים, הוא נעצר בסונג-רי, אל מול התנגדות גוברת-והולכת. על אף הקשיים של השטח, שלא-יאמנו, מחסומי-הדרך המרובים והתקפות-הנגד מעבר שני האגפים... הוא עבר בכל זאת על פני כבדת-דרך בת 45 ק"מ, בפרק זמן שלא היה אלא 4 פעמים 24 שעות.

מכשיר חיוני

אולם, אף מחוץ לפעולות כאלה, הראויות במיוחד לציון, נקל לגלות — משהנך סוקר את תולדות המלחמה בקוריאה כולה — כי שום מבצע שגערך בקרבת מקום לעמק, ויהא קטן כאשר יהא, לא נוהל מבלי שיתופם של הטנקים. לעתים קרובות ביותר הושתתה פעולתם של אלה יותר על יסוד האש מאשר על יסוד הניידות — אולם היא היתה ממשית, מתמידה, בת-תכלית ונחשבת להכרחית על-ידי כל הלוחמים. ואמנם, לא היה כל גורם אחר, אשר ביכולתו לספק ללוחמים אלה את שוה-הערך של עצמת-אש מפילת-אימים זו, ושל ההשפעה הנפשית שאין לפקפק בה, של התפרצות האש המידית הזאת, של שטיחות מסלולית-התעופה, של משך קצר זה של תעופת הפגז ומעל לכל — של הדיוק הלזה, אין-שוה לו, למרחקים ניכרים (3000 מ' לגבי תותחי ה-76 מ"מ, 5000 מ' — לגבי בני 90 מ"מ), המאפשר להשיג פגיעות-אשנב אל תוך הבונקרים האויבים. במהלכו של המסע אל יאלו —

M-24 — „ג' צ'פי“

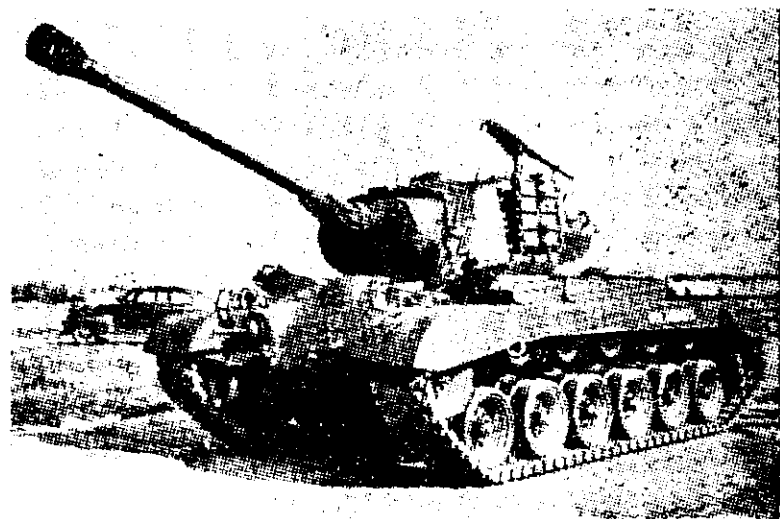
M-48 — „ג' 9009"

תאורה. זה היה האורח לפיו נערכו — במהלך מתקפת האביב-הסינית השניה, מ-17 עד 21 במאי 1951 — רובם של הטנקים שבדיביזיה השניה לרחבו של עמק הונגצ'ון-גאנג; והיה עליהן תכופות לפתוח באש — במקלעים ולטוח קצר — אל קבוצות אויב אשר ניסו להסתנן. לבסוף, כל פעם שלא היה להם, לטנקים, דבר מתאים יותר לעשותו — הפעילות ל„הרבצה" באויב באמצעות ירי בלתי ישיר, למרחקים ארוכים. כאן בא לידי ניצולו טווחם הגדול של תותחי הטנקים (12 ק"מ לגבי בני 76 המ"מ; 16 ק"מ — לגבי בני 90 המ"מ). כן ניתן לנצל את מחפיהם מגן אשר להם — על מנת לשימש לעמדות הקרובות הרבה יותר לקו-החזית מכפי שאפשרי הדבר לגבי הארטילריה, דהינו ממש תחת אשן של מרגמות אויבות. וכן אפשר לנצל את תכונת הניידות אשר לטנקים — על מנת להטיל עליהם תפקיד של „סוללות נודדות", וליצור על-ידי כך אצל האויב רושם של כוחות אריטלריים מרובים מאוד. את קצב-אשם, הגדול עד מאוד (25 יריות לדקה) מנצלים כדי להשיג ריכוזי-אש נמרצים ביותר ומקוימים-ברציפות. לבסוף, אפשר להביא בחשבון תחבולות-האש גם את מהירות-הלוע של תותחי הטנקים — אשר תודות לה אין פגזו של טנק „מודיע" על בואו מראש באמצעות צליל שורק התחליל, כמעשה פגזי-הארטילריה.

קשיי השטח

ככל שהיו התוצאות שהושגו ע"י הטנקים בקוריאה מוחשיות, ואף מצוינות, אפשר בכל זאת שצודקים אלה הרואים תוצאות אלה כבלתי-מספיקות. אולם בשביל שמשפטם יהיה צודק בתכלית הריהם חייבים להביא בחשבון כמה תנאים ומסיבות אשר היו מיוחדים בהחלט לקוריאה בלבד — כה מיוחדים עד כי יש בהם כדי לאסור על כל היקש

מתאימה בשביל לירות אליהן. מלכתחילה היה רצונם של הרגלים, תמיד ובכל מחיר, כי הטנקים יתקדמו, ככל האפשר יותר, קרוב אל האויב. אולם עד מהרה הבינו הם כי הדבר החשוב בשביל הטנק איננו דוקא לזכות בעוד כמה מאות מטרים של התקדמות כי אם לתפוס עמדות הטובות לירי — כי מעל לכל פועל הטנק באש. הדבר הנכבד הנו איפוא — ויהא העמק צר וזעיר ככל שיהא — לתפוס את כל העמדות מהן

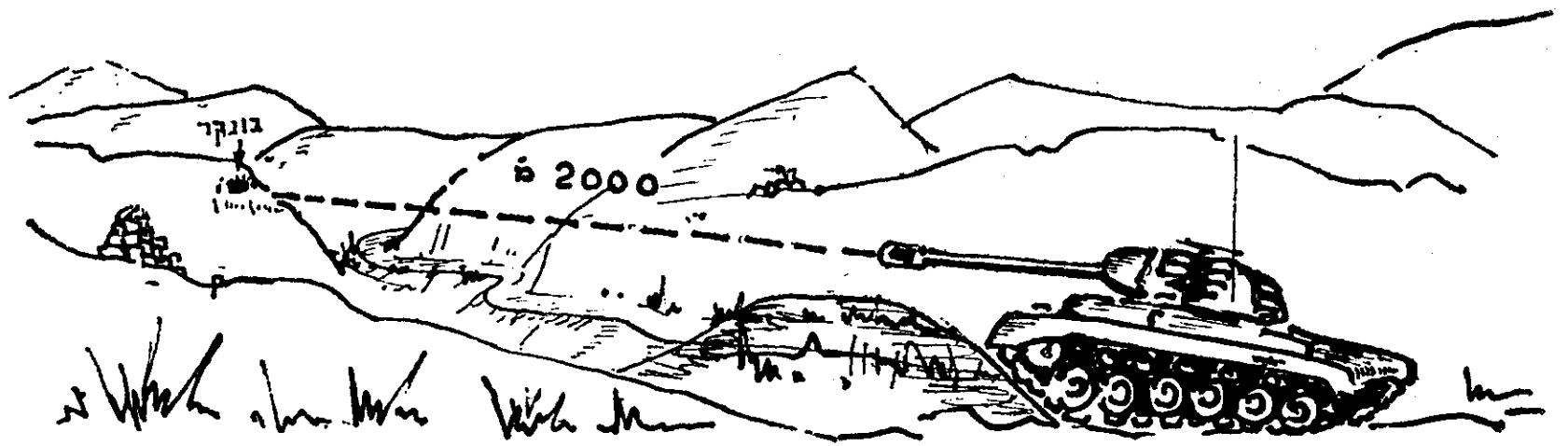

M-46 — „ג' 9009"

ניתן לירות על היריב, ולתפסן במספר מכסימלי אפשרי של טנקים.

בפעולה-משוה נקראו תמיד הטנקים לחפות על נסיגת חיל-הרגלים, כשהם מתפרסים לרחבם של העמקים ועוצרים בעד התקדמות האויב באמצעות אשם של כלי-הנשק שברשותם. במסיבות כאלו היו להם בדרך כלל הזדמנויות לגרום לאויב אבידות איומות; זה האחרון, לאחר שהפסיד את המגע עם חיל-הרגלים הנסוג, היה מתקדם בגושים פנוסים, במהירות רבה, וללא נקיטה של אמצעי זהירות. התקפות-נגד מקומיות איפשרו להשיג הצלחות רבות. כך, ב-17 במאי 1951, ליד פונגא-רי, במהלך מתקפת האביב-הסינית השניה, חיפו הפלוגות ב' וג' של גדוד-הטנקים ה-72 ופלוגת-הטנקים הרגימנטלית ה-23, על נסיגתם של שני גדודים של רגימנט הרגלים ה-23 ושל הגדוד הצרפתי, והריקו על ראש החבורות הסיניות את תיבות הפגזים שלהם עד תומן. כן השתתפו הטנקים בכל הנסיגות האלו בפריצת מחסומי-הדרך אשר הוקמו על-ידי היריב בערפם של גייסות אר"ם.

בהגנה היו הטנקים מתחלקים בקורה-אש, לרוב לרוחבם של העמקים, מקום בו היו מוגנים על-ידי מכשולי-תיל קלים, מוקשים-נגד-אדם ומלכודות-

„נקודות-התנגדות איכותיות היו נופלות בו ברגע שעלה בידי טנק לתפוש עמדה מתאימה בשביל לירות אליהן“

מהם את יכולת התנועה. לטנקים אמריקאיים, אשר נראו בחבל זה ב-10, 11, 12 בנובמבר 1950, כשהם תוקפים בכיוון אל פאק צ'ון ואל פיונג-ביאן, לא היתה כל אפשרות לסור מן השבילים, הרעים עד מאוד. והרי סביבת קונורי היתה המקום בו נתרחה הפריצה הסינית הראשית; וניתוח פני השטח על ידי הדיביזיה השנייה, אומר לנו: —

„קונורי נמצאת בגדה המזרחית של צונג צ'ון,

בקצה הצפוני של עמק טא-דונג ובמורדות המערביים של רכס הרים טאבאק. הרכס עצמו הנו תלול-מדרונות עד-מאוד וגבהו הממוצע 1000 מ'. אחת הפסגות, ההר פירובונג, מתנשאת עד כדי 1900 מ'. החבל שממערב לקונורי מורכב מגבעות בנות 500—400 מ' וחסר לגמרי נתיבות או שבילים הניתנים לתנועה. העמקים הם בדרך כלל קצרים, עם שיפועים זקופים מאוד משני העברים“.

נקל להבין כי בארץ כזאת קשה היה להשיב להתקפה הסינית — אשר נוסף על כך גם נתרחה בלילה בעיקר — ע"י התקפת גד-משורינת.

ניתן לומר כי בקוריאה כולה מצטמצמות אפשרויות תנועת הטנקים לאותם נתיבים ושבילים לקויים מאוד ונדירים מאוד, אשר ניתן למצוא בה. זוהי הסיבה שבגללה קל ביותר לעצורם באמצעות מספר „מוקדים“ של מוקשים אשר הונחו כדבעי — המצריכים תמיד את התערבותו של חיל-ההנדסה ולעתים קרובות אף שבועות אחדים של עבודה — וכן באמצעות מחסומי-דרך אחדים, אשר נקבעו כיאות במעברי-הרים או במיצרים, ואשר לסילוקם יש צורך לארגון מבצע המושתת על הפעלת חיל-הרגלים. מצבים אלה, של מחסומי-דרך, הם המצבים היחידים-כמעט בהם הבווקות, רימונים חלולי-מטען ושאר כלים-נשק מעין זה, נתגלו כתכליתיים — משום שניתן להציב את היורים, או את המטילים, אל תוך „פינות מתות“, מקום אליו אין הטנקים עשויים להגיע.

מנסיונה של זירה זו על זירה-אפ-שרית אחרת כל שהיא.

מחוץ לג'ונגל הדרום, לאזור הארקטי ולחבלי ההררים-הנישאים, מעטות הן הארצות אשר במידה כזו לא יצליחו להפעלת טנקים, כקוריאה. עובדה זו נקבעה כבר מתחילתו של מסע המלחמה. דו"ח של הארמיה-השמינית הנושא את המועד של סוף ספטמבר 1950, מכריז:

„קוריאה הנה ארץ העמקים המשובצים בין גור-

שי הררים. חלקות-גידול-האורז הערוכות במדרגות, הקבועות-ועומדות מזמנים-לא-יזכרו-עוד, מהוות מכשול ניכר בפני הטנקים ובפני כל כלי רכב שלחצם על פני קרקע הנו חזק. אפילו בעונות יבשות מהוים הקירות הנמוכים המקיפים חלקות-אורז אלו מכשול, שאין לבטלו. מערכת התעלות מכבידה עוד יותר על תנועת הרכב. הדרכים משתרעות על פני שיפועים חריפים, והן צרות ונתונות בין תעלות עמוקות. כדברי אחד הותיקים שבגדוד-הטנקים ה-6: — „זוהי ארץ בה אין אפשרות להתפרס בחזית של יותר מטנק אחד“. בהתאם לתנאים אלה יש להעריך כל מסקנה המת-יחסת להפעלת טנקים. כל לקח שהופק מכאן אינו עשוי לחול על מישורי אירופה או על המזרח-התיכון“.

אפילו בעמק הנמוך של קונצ'ון ובסביבות סינג-אנג'י, מקום בו הגבעות אינן עולות בגובהן על 200 מ', לא איפשרה בחינה מדוקדקת של השטח, אשר בו עברו במשך שלושה ימים, לגלות כל אזור אשר יהיה באמת ניתן לתנועת טנקים, פרט לאפיקו זרוע-האבנים של הנהר ולשבילים אחדים, גרועים מאוד, המתפתלים על גבי סללה, על פני שדות האורז.

כמה טנקים T-34-85 נתפסו אפילו בשבילים אלה במעין „מלכודות“ (בשל פני השטח) אשר גזלו

הדרכים, במידה שלא הותקנו על-ידי חיל-ההנדסה האמריקאי במהלכה של התקדמות או בהזדמנות אחרת, הנן בדרך כלל כה צרות, עד אשר טנק שהתפוצץ על מוקש, או „נתבזק“, סותם אותן לחלוטין בפני השדרה כולה, ולעתים נדרשות שעות בשביל לסלקו. ניתן לשער כי ביוני 1950 היה בידי הדרום-קוריאנים לעצור את התקדמותם של טנקים T-34-85 לו היו להם האמצעים להתקנת מספר רב של „מוקדי“ מוקשים ולו ידעו להשתמש בטקטיקת מחר-סומי-הדרך.

ברוב המקרים לא יכלו הטנקים להתקדם אלא במקביל לקצבו של חיל-ההנדסה — המסלק מוקשים, מפרק את ה„מוקדים“, ממלא את הפרצים שבדרך, מפלס מעבר על פני המכשולים — ובמקביל לקצבו של חיל-הרגלים — הממגר את מחסומי הדרך. אולם, זאת נשוב ונציין, מעטות הן זירות-המלחמה בהן התיצבו קשיים דומים, באורח כה מתמיד, על דרך התקדמותם של הטנקים.

ליקוייו של ציוד-השריון

גורם מכביד נוסף, שהנו מיוחד לשטחיה של קוריאה: הטנקים של בעלי-הברית נתגלו כאנכבלתי מתאימים במיוחד בשל משקלם ובשל ממדיהם ובמיוחד בשל כושר העבירות שלהם. רבתה השמחה לבוא M-26 ו-M-46, החמושים בתותח M/3-90 (תותח בן 90 מ"מ דגם ד') אשר לו עדיפות מה על התותח הרוסי בן 85 המ"מ. אולם משסרה אימתם של רכב T-34-85 הונמך קול התהילה. נתברר כי הטנקים החדשים הללו מחצו את כל הגשרים, כי רוחבם (3,50 מ') מנע מהם את התנועה על פני מספר רב של נתיבים הבנויים על גבי הסוללות, או במעקה צר שבצלעו של הר ואת המעבר במיצרים מסולעים. הטנק M-26 הוצא בהדרגה מהשימוש בשל עצמתו הבלתי מספקת. בסוף 1951 היו מצויים בקוריאה ארבעה גדודים של טנקים M-46, אשר את רוב הזמן היו מבליים בעורף, ממש כמעשה ה„צנטוריונים“ של „דיביזית הקהיר“ ליה-הבריטית. מצב דברים זה היה כולו תוצאה של תפישה של ממדי-ענק בענין הציוד-המשוריין, אשר כותב-טורים אלה רחוק הנו מלחייבה. הרי ניתן היה — לו רק היה הרצון לנקוט עקרונות אחדים, שהנם פשוטים ומובנים-מאליהם — להציב את התותח M/3-90 בתוך צריח של טנק בן 25 טון; ואת התותח של ה„צנטוריון“ — על גבי טנק בן 35 טון. אולם בינתיים, לרוע הענין, סובל ממצב זה המוניטין של טנקים.

„סוס-העבודה“ האמיתי בין הטנקים שבקוריאה הנו ה„שרמן“ M4-A3-E8 אשר בו חמושות כל הפלוגות הרגימנטליות וכן שלושה גדודים דיביזיוניים — כי הוא הנו היחיד אשר בו מצטרפים יחד חימוש בעל עצמה כמעט מספיקה (תותח בן 76 מ"מ, ומהירות-לוע 800) וממדים כמעט מתקבלים-על-הדעת. אולם אף הוא עודנו כבד מדי, ומסורבל ומכביד מדי, לגבי הנתיבים והגשרים של קוריאה. נעלה מכל ספק הוא כי לו רק רצו להביא לשם כמה מאות A. M. X. 13 כי אז היו פני הבעיה — ואולי אפילו פני המלחמה כולה — משתנים מיסודם. ה„שרמן“, A. M. X. 13, שחיי מושו טוב משל ה„שרמן“, היה יכול לירות הרחק יותר ובדיוק רב יותר. בהיותו קטן יותר יהיה ביכולתו להשתחל בפינות רבות יותר, ומספר הנתיבים אשר הוא עלול לסתום יהיה קטן בהרבה. גשר לרכב בן 15 טון — ניתן להקימו ביתר קלות ומהירות מאשר גשר לרכב בן 50 טון.

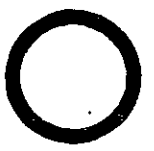
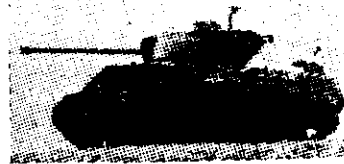
ליקויי ההשגה בענין כוחות שריון

על כל אלה יש להוסיף עוד שיקול אחד, אשר מבלי להביאו בחשבון לא נוכל להגיע אלא להסבר בלתי-שלם למצב שנתהוה.

לפי עצם טבעו לא גילה מעולם הפיקוד האמריקאי בקוריאה — פיקוד אשר ביסודו של דבר נתונה דאגתו בראש וראשונה לחיל-הרגלים — וירטואוזיות מיוחדת בענין הפעלת הטנקים. אין ספק כי ברוב המקרים היה צורך להשאיר את הטנקים בתפקידם הצנוע של חיל-מסייע לחיל-הרגלים. אולם בענין של גישה כללית, מאז התבוסה על נהר יאלו, גילה הפיקוד האמריקאי אי-רצון לגבי מסעות-ניצול-ומרדף רבי-רושם. התקדמויות כאלו היו גוזרות עליו לתפוס מיד את השטחים שמשני עבריו של ציר-ההתקדמות — באם אין ברצונו לראות את האויב תוקף אותו משני האגפים, ומפתיע את כוחותיו שעה שמערכתם אינו מאוזן. אכן, על אף הכל, הזדמנו במשך המלחמה הזדמנויות אחדות בהן לא ידע הפיקוד לראות מבעוד-מועד אפשרויות של פעולת-ניצול „משתלמת“ באמת — או, לאחר שראה אותה מראש, לא ידע לארגן מבעוד זמן את המכשיר המתאים לביצועה.

ב-24 במאי 1951, לאחר כשלון מתקפת-האביב-הסינית השנייה, החליט הפיקוד לבצע פעולת-ניצול

(*) הטנק הקל הצרפתי החדש, הנושא תותח בן 75 מ"מ, בעל מהירות-לוע גבוהה, שמשקלו אינו אלא 14,5 טון; בעיקרו של דבר נועד הוא לתפקידים נגד-טנקיים, כ„משחית-טנקים“.

שם הטנק	משקל הטנק (בטונות)	קליבר התותח (במילימטרים)	היחס בין משקל הטנק (בקי"ג) לקליבר התותח (במ"מ)	
 פטון M—48	 50 טון	 90 מ"מ	$\frac{50.000}{90} = 555 \text{ ק"ג}$ לכל מ"מ קוטר	
 שרמן M—4	 30 טון	 76 מ"מ	$\frac{30.000}{76} = 395 \text{ ק"ג}$ לכל מ"מ קוטר	
 T—34	 28 טון	 85 מ"מ	$\frac{28.000}{85} = 329 \text{ ק"ג}$ לכל מ"מ קוטר	
 AMX13	 14,5 טון	 75 מ"מ	$\frac{14.500}{75} = 193 \text{ ק"ג}$ לכל מ"מ קוטר	

היחס בין משקל הטנק לקליבר התותח

„לקחת בידים” את יחידתו, להכין מספר תכניות הפעלה ולבצע תמרוני-נסיון אחדים. היה אז ביכולת הגייסות לסגל ולתאם ביניהם את רשתות-האלחוט שלהם, לקשור קשרי-הכרות וליצור הרגל של עבודה בצותא — כל אלה תוך כדי קניית-רגילות באותו סוג משימה אשר צפוי היה כי יידרש מהם.

ועוד סיבה לכשלון: — הסיוע שניתן לכוח-משימה על-ידי יחידות חיל-הרגלים, שהיו תופסות את השטח (משני עברי נתיב-המסע), בד בבד עם התקדמותו של זה, בוצע ע"י הדיפת האויב אשר הצריך התחלפויות-יחידות מרובות וגרם לאיבוד רב של זמן. ואילו ע"י עקיפת האויב אפשר היה לנוע במהירות רבה בהרבה ולהימנע מצרות לא מעטות.

ב-6 באוקטובר 1951, לאחר כיבוש „רכס שברון הלב”, נמצא עמק מונדונג-ני מפונה בשלמות על-ידי האויב וחפשי לגמרי ממוקשים. העמק נשתרע מצפון לדרום מערבה לגוש ההררי שנכבש. עם זאת, היתה הגישה מדרום אל תוך עמק זה סתומה על-ידי מכשולי סלעים עצומים. לחיל-ההנדסה ניתנה פקודה להתחיל בעבודה, תוך הפעלת מכסימם של אמצעים, ולפתוח בכל ההקדם האפשרי דרך בפני כוח משורין, אשר

ע"י כוח משורין, בכיוון אל קאנסונג שבחוף המזרחי של חצי-האי, ולנתק את נסיגתם של שלושה קורפוסים צפון-קוריאניים אשר נסוגו-והלכו אל עבר הצפון. המדובר היה בצורך לעבור על פני כברת-מסע בת 90 ק"מ. הפקודות ניתנו במוצב-הפיקוד של הקורפוס העשירי כדי שתבוצענה מיד עם היציאה למסע. „כוח-המשימה” כלל שני גדודי-רגלים על משאיות, שלוש פלוגות-טנקים, יחידות ארטילריה והנדסה. כל התלקים-המרכיבים של „כוח-המשימה” היו מופעלים אותה שעה בנקודות שונות של החזית. הוא יוצא למסע תוך איסדר מסוים — וכעבור ארבעה ימים נעצר, באפיסת נשימה, לאחר שעבר 45 ק"מ. כל היחידות שבו סבלו אבידות ניכרות.

מותר לחשוב כי אותו מבצע היה זוכה בהצלחה רבה יותר אילו עמד לרשותו „כוח-משימה” המאורגן מקודם והמורגל לתמרון; והיה ממה לארגן, מראש, צות שכזה. היו מצויות יחידות חיל-הרגלים הנמנות על העתודה, משאיות, טנקים שלא הועסקו בדבר, ארטילריה סע-עצמית בשפע ויחידות-ההנדסה, שעמדו לרשות הפיקוד. לוא רק היו משלבים-אהדדי ומבעוד זמן את כל אלה, כי אז היו מאפשרים למפקד הצות

הטענות כאילו הפסיד אותו פיקוד כל ענין בטנקים — ועד כדי כך שאפילו ויתר על קבלת ההענקה בשריון אשר היתה מגיעה לו בתוקף טבלאות התקן.

בקוריאנה מצויות 6 דיביזיות של צבא-ארה"ב. לכל אחת מהן צריכים היו להיות, להלכה, 3 פלוגות טנקים רגימנטליות, בנות 22 טנקים כל-אחת, וכן גדוד דיביוני בן 69 טנקים — דהיינו, ס"ה של 135 טנקים. והנה, לסוף 1951 נמצאו בקוריאנה 15 פלוגות רגימנטליות ו-6 גדודים (הגדודים 6, 64, 70, 72, 73, 89), דהיינו, בסך-הכל, 744 טנקים — ז"א 92.5 אחוזים של ההענקה המגיעה-להלכה *. אם נוסיף לזה את גדוד-הטנקים של דיביזית ה"מרינס" ("צבא-הצי"), את ה"צנטוריונים" של הגייסות הבריטיים, את פלוגת-הטנקים-הקלים M-24 של צות-הקרוב הרגימנטלי ה-187, ואת 7 פלוגות-הסיור — כי אז נגיע למספר טנקים אשר היה מקביל בעצמתו ל-3 דיביזיות-שריון (כ-1000 טנקים).

אין כל רושם כי פיקוד האו"ם חושב אפילו לרגע אחד על כך כי "יפטר" מכל המון הטנקים הלזה, או ממקצתו; כל הצעה אשר מגמתה תהיה להטילים אל הגרוטאות תתקבל ודאי באי-רצון רב למדי. נוסף

הוטל עליו מסע-ניצול אל עומק הצפון. אך רק בבקרו של ה-10 באוקטובר, עלה בידי חיל-ההנדסה לפתוח את הדרך. אז נוכחו לדעת, כי "ההר הוליד עכבר", וכי "כוח-המשימה" לא היה מורכב אלא מפלוגה משוריינת אחת, בת 22 טנק, ופלוגת-רגלים אחת. היה ביכולתו של "כוח-משימה" בעל הרכב נאות להתקדם באותו יום כדי 40 ק"מ, לפגוע במוצבי-הפיקוד ובמחסנים של האויב, ובבצעו אח"כ מסע-לצדדין — במקביל לקו-החזית — לנתק ולהשמיד את הגייסות הנסוגים. אך פלוגת הטנקים האומללה עברה בערך 6 ק"מ, תפסה את הכפר מונדונג-ני, הניחה שם את חיל-הרגלים שלה — ונעצרה 200 מ' הלאה ממנו, בקצה-אפיסת-נשימתה. היא לא העיזה להוסיף ולהתקדם, כי בעקבותיה לא נע איש. לעת ערב היא נסוגה אל דרומו של הכפר. זה היה הכל.

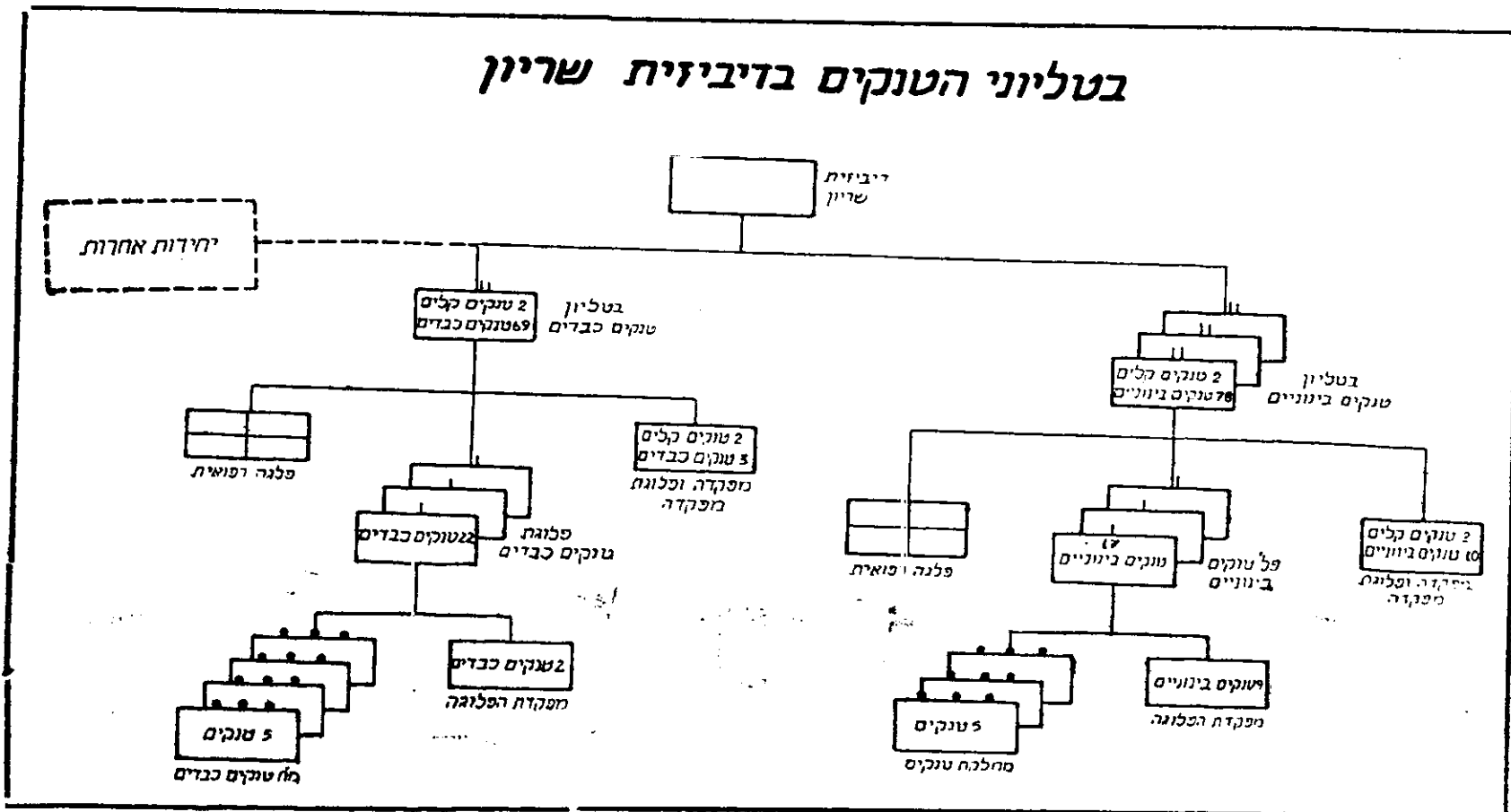
יש לשער כי לוא גם היתה מצויה בקוריאנה דיביזיות-שריון, בעלת פיקוד הבקיא בתכלית באפשרות יות הפעלתה, לא היה הדבר מספיק כדי לשנות את פני המלחמה; אולם היה בו כדי לאפשר ניצול מספר מסוים של הזדמנויות, אשר בדיעבד "הלכו לאיבוד" — ואף להנחיל ליריב כמה מפלות מוחשיות נוספות.

דעות בעניין התועלת שבטנקים

אין ספק כי לפיקוד האמריקאי היה יסוד לתבוע, כדבר הדחוף ביותר, את חיל-הרגלים (אשר בלעדיו אי-אפשר היה להחזיק בחזית), ואת חיל-התותחנים (אשר בלעדיו היה חיל-הרגלים זה עלול להיכחד). אולם תהום רובצת בין עובדה זו לבין

* דרך החישוב: היו במציאות:	
15 פל' טנקים רגימנטליות	330 טנק
6 גד' טנקים דיביוניים	" 414
	סה"כ 744 "
ואילו ל-6 דיביזיות מגיעות לפי התקן:	
18 פל' טנקים רגימנטליות	396 טנק.
6 גד' טנקים דיביוניים	408 טנק.
	סה"כ 804 טנק.

בטליוני הטנקים בדיביזיות שריון

לכך, החלו כבר מראשית המלחמה להפעיל בתפקידי דים "טנקיים" אף את רכב הארטילריה הנגד-מטוסית האבטומטית: ה-M-19, החמושים בתותח 40 מ"מ "כפול" (דהיינו, בעל 2 קנים), מוצב על מרכב זחלי. דבר זה הוסיף למעשה עוד 112 כלי-רכב משוריינים — מבלי להביא כלל בחשבון את 112 "חצאי-זחלים" M-16, החמושים במקלע 0.5 אינטש "מרובע" (דהיינו, בעל 4 קנים), הנמנה אף הוא על אותם 7 גדודי "ארטילריה-נגד-מטוסית אבטומטית".

בכל המלחמה כולה, לא נראה מקרה יחיד של מפקד-גדוד המקבל משימה בתוך עמק, או בשכנות לעמק, מבלי שיהיה דואג מיד שיועמד לרשותו מספר טנקים, ואף תובע אבטומטית את הגדלת מספרם. הבה ונשאל את אנשי הרגלים, האמריקאים או הדרום-קוריאניים, למידת-הממש שבטנקים. לא יימצא בהם איש אשר לא ישיבך בלויית חיוך רחב: "אין כמוהם". אף בכל הדעות בענין הטנקים אשר ניתן היה לאסוף אצל היריב אין מוצאים כלל גון כלשהו של זלזול. נהפוך הוא: התעמולה הסינית לא חדלה מלהבטיח ללוחמים כי ההתקפה-הרבתי הבאה תיערך תוך הפעלת המוני טנקים, טובים בהרבה מאלה של האמריקאים, אשר בעל ברית גדיב-לב יספקם בקרוב.

האמצעים הנגד-טנקיים

לאחר עיון זה בתוצאות אשר הושגו ע"י הטנקים נבחון נא את אלה אשר הועלו ע"י כלי-הנשק הנגד-טנקיים.

ממש כרובייה "שאספ" של ימים עברו, הרי שהאוויריה "פעלה נפלאות" (*). ואמנם, מטוס-הקרב המפציץ (Fighter Bomber) עם הרקיטות שלו בנות 4,5 האינטשים, פצצותיו ומיכלי הנאפאלם שלו, הרי לרשותו ציוד נהדר ויכולת טכנית להשמיד ללא קושי כל טנק שהוא. עם זאת, עובדה אחת הנה בגדר ודאית: — התערבותה הכמעט-מידית של אוויריה בעלי-הברית לא מנעה בעד רכב T-34-85 מלהגיע עד-מהרה עד אל שערי ה"מעוז" של פוסאן; ורק כאשר הופיעו טנקים ברייכות בקרה-חזית מצד בעלי-הברית נמנעה מהם התקדמות עד אל פוסאן עצמה. דבר זה מסתבר על-נקלה: אין ביכולתה של האוויריה "לעבוד" בלילה, וכן לא בתנאי "תקרת-עננים נמוכה, וכן לא במסיבות של ראות בלתי מס-

(* כאשר ניסה גריבאלדי לספח אל איטליה את "מדינת הקודש" הרומית של האפיפיור, מוגר צבא-המתנדבים שלו ע"י חיל-המשלוח הצרפתי. בהזדמנות זו הופעלו לראשונה רובה "שאספ" חדשים, בהם זוק או הצבא הצרפתי. מפקד חיל-המשלוח דיווח אז לנפוליון ה-3 כי "הם פעלו נפלאות".

פקת; מספר מטוסי-הקרב-המפציצים מוגבל, ואין ביכולתם לטוס שעות ארוכות. צריך להניח להם הפריגות די ממושכות לצורך טיפול, הספקה בדלק ובתחמושת, ונופש לטייסים. אין המטוסים עשויים להספיק לכל המשימות. אין באפשרותם להיות בכל המקומות באותה שעה עצמה. קיים הכרח לתבוע סדר עדיפויות — בין משימות שדחיפותן שוה. נוסף על כך יש להביא בחשבון גם את הפרשי-הזמן החולפים עד לרגע הופעת המטוס והתערבותו. אין המטוס נתון לרשותו ה"יחודית" של מי שעומד להתעכב לשעה מסוימת זו, הרי שאינו מצוי באותו מקום, ברגע ממש בו פורצת בתנופת-מחצה התקפה שריון אויבת. הגם שללא כל ספק המטוס הנו "אויב מס. 1" של הטנקים, בכל זאת יש לראות בו גורם משלים בלבד. אין להביאו בחשבון לצרכי הגנה נגד-טנקית אלא באותה מידה בה ניתן להביאו בחשבון לצרכי הגנה פשוטה כמשמעה.

ה"אויב מס. 2" של הטנקים הוא המוקש; לו אין תוקף אלא במידה בה טיב השטח מחייב את רכב השריון לעבור מעליו. קוריאנה ממלאת, מעשה מהד-רין, אחר תנאי זה. אולם מצויים שטחים בהם יהיו המוקשים, ואפילו בכמויות גדולות, מחסום יקר-מחיר — ודמיוני; בשטחים אלה ימצאו הטנקים בנקל אפר-שרויות לעקוף את שדות המוקשים, ויהיו הללו נרחבים כאשר יהיו. אכן, עד כה, גרמו המוקשים — וב"י ייחוד "מוקדי" המוקשים את רוב האבידות לטנקים של בעלי-הברית בקוריאנה.

הקניס-ללא-רתע, בני 57 המ"מ ובני 75 המ"מ, נכשלו לפי דעת הכל כשלון חרוץ בתור כלי-זינוק נגד טנקים. הכל חסר בהם: עצמת-הבקעה אמיתית, טוח, דיוק. עד מהרה הסתלק חיל-הרגלים האמריקאי מן הנטיה לראותם ככלי-נשק נגד-טנקיים. ההגדרה הרשית מית לגביהם כיום, הנה: — "כלי-זינוק מסייעים שטוחי-ירי". מאז סוף 1950 נעשתה השגת קליע חלול-מטען, ואפילו אחד, בשביל כלי-נשק אלה בקוריאנה — לדבר בלתי אפשרי. ודאי שאפשר לבצע בקנים-ללא-רתע שיפורים ניכרים. ביחוד, ניתן להגיע לידי ירית קליעים אשר ייצוכם יבוא להם לא מכוח הסיבסובת סביב צירם, כי אם באמצעות סנפירים — דבר אשר יגדיל את עצמת-ההבקעה לפחות פי שלושה. הכרחי להקנות לכלי נשק אלה דיוק מעולה אף לטוחים העולים על 500 מ' — כי הרי עד לטנח זה יימצאו נחותי-ערך לעומת הבזוקה, שהנה קלה מהם ואשר התפתחותה מתקדמת בקצב מהיר.

הבזוקות, בנות 2,36 ו-3,5 האינטשים לא גרמו,

מצד בעלי-הברית, אלא להכזבות ולביקורת. "מדליות כבוד" * אחדות חולקו כאותות הצטיינות לנפטרים וללוחמים, אשר עלה בידם להשמיד טנק T-34 באמצעות בזוקה. אולם, בכללו של דבר, רחוקים כלי-נשק אלה מלמלא את התקוות אשר תלו בהם.

מהצד הסיני היה השימוש באותן הבזוקות עצמן פורה יותר: מספר מסויים של טנקים של בעלי הברית אשר הושמדו משמשים ראיה לכך. אולם יש לציין, כי בכל אחד ממקרים אלה נכשלו בהפעלת הטנקים בשגיאה האופיינית: הללו נשלחו, ללא תמיכת רגלים, אל תוך השטח מבותר, או מיצרי, שאין כמוהו נוח למארב. ברוב המקרים הם "בזקו" בירי ישיר מטוח מינימלי — דהיינו, במסיבות בהן גם רימון חלול-מטען שהוטל כראוי, או מטען-פיצוץ שהושם כדבעי, היו מחוללים את אותן התוצאות עצמן. בשטחים שונים מאלה של קוריאה תתיצב בעיה זו בזוית-ראיה שונה לגמרי. זאת ועוד: — גם אם ניכר — יחסית — מספר של הטנקים של בעלי-הברית אשר "בזקו", הרי ניכר יותר מספרם של צוית-בזוקה אשר נהרגו ע"י הטנקים: שום בזוקה לא השמידה מעולם יותר מטנק אחד; ושום בזוקה לא הספיקה אפילו לירות יותר מפגז אחד. והרי כאן, לאמיתו של דבר, מונח עיקרה של השאלה: יותר מדי נפוצה הנטייה לתאר את הטנק כמין קרון משורין ענקי, עיור לחלוטין, שאינו עשוי בעצם אלא לספיגת מהלומות ומשולל לגמרי אפשרויות של תגובה.

בעית הבזוקה

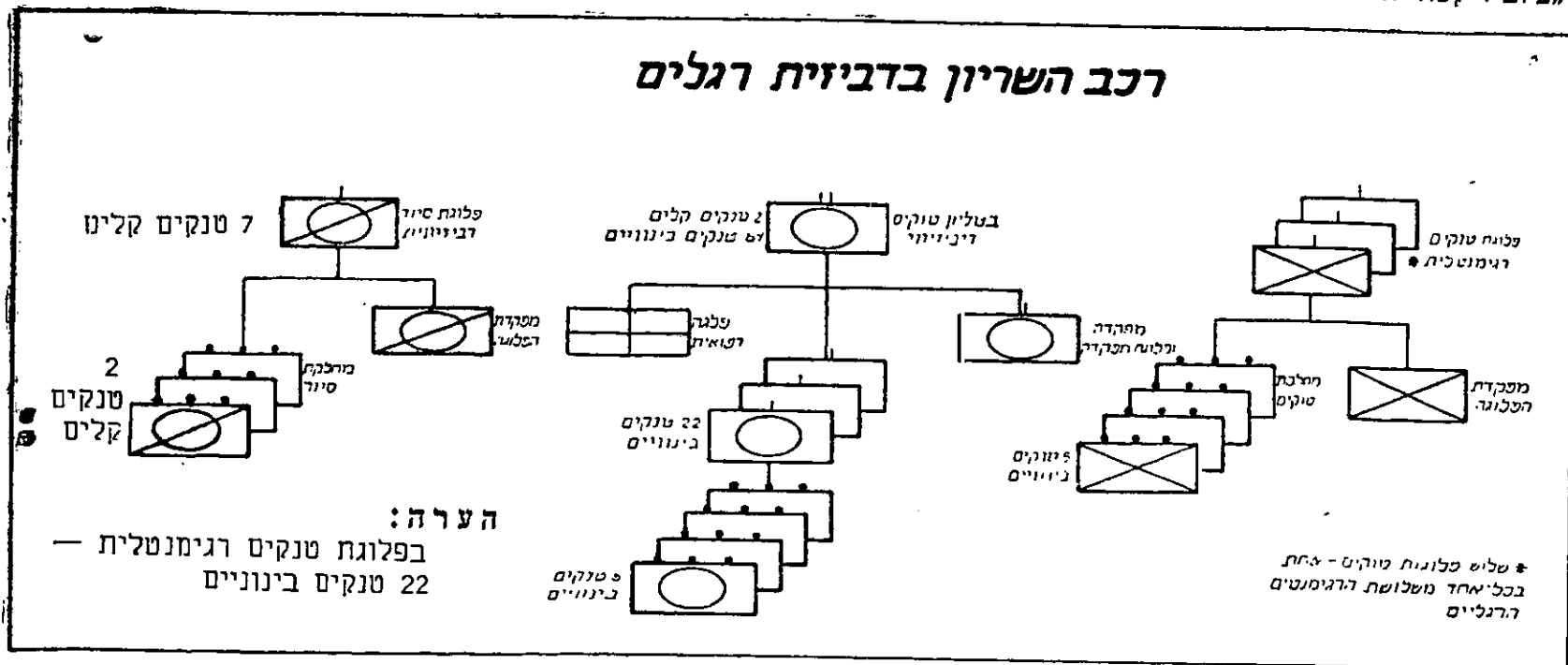
נעיינ-נא איפוא, שוב ביסוד יסודותיה של בעית הקרב טנק-בזוקה. נתאר לעצמנו כי התקדמותה של

* "מדליות הכבוד של הקונגרס" הנה אות-ההערכה העליון למעשי-גבורה בצבא ארה"ב — במקביל, בערך, ל"צלב ויקטוריה" בצבא הבריטי.

הטכניקה איפשרה לתת בידי חיל-הרגלים בזוקה בת קוטר של 90 מ"מ, שניתן לטלטלה ולהפעלה בידי אדם אחד. נניח כי היה ביכולתה של בזוקה זו לקלוע אל מטרת נקודה, לטוח של 500 מ' פגז חלול-מטען המבקיע עובי בלתי מוגבל של פלדה, בכל זווית פגיעה. ידוע כי הבזוקה הנה כלי נשק אשר מחירו אינו רב, יחסית, וקל ליצרה ייצור-בהמון. אולם שר מה עלינו עוד לבחון כיצד ניתן לטלטל כלי-נשק זה, ולהפעילו בידי אדם. מספר הבזוקות הנוכחי (לפי התקן) של גדוד-הרגלים האמריקאי, המונה 917 איש, הנו 27 כלים בני 3,5 אינטש. בכדי להגדיל העניקה זו יהיה הכרח להטיל את נשיאת הבזוקות על חלק מהרובאים; או לבטל מתוך התקן כלי-נשק קיבוציים ידועים; או לותר על חלק מהתחמושת של כלי-נשק קיבוציים אלה. ראויה הבעיה להחקר לפרטי פרטיה. כמובן, שאפשר היה ליצור גם "גדודים נגד-טנקיים" מסוג מיוחד. אולם במה שנוגע לגדוד-הרגלים הרגיל, נראה כי קשה יהיה להגדיל את מספר הבזוקות שלו מעל ל-75 כלים, מבלי להעמיד בסימן שאלה חמור את אפשרויות הקרב שלו נגד חיל-רגלים אויב.

באם יותקף גדוד כזה ע"י טנקים, הרי יש לשער — בהביאנו בחשבון את פגיעותן הרבה עד-מאוד של הבזוקות — כי יפסיד כשליש מן ה"צנורות" שלו; אלה ייפגעו על ידי רסיסים במשך ה"הכנה" המבוצעת ע"י הארטילריה והאוויריה, באמצעות פגזים ופצצות-התרסות בעלי מרעם-קורבה. מכאן שישארו לו 50 בזוקות. והנה, אם רק נאמין לגודריאן, "יחידת-רגלים, אשר לה 50 כלים נגד טנקים אפשר יהיה ביכולתה להחזיק מעמד בפני 50 טנקים, אך היא לא תוכל לעמוד בפני 200 טנקים".

רכב השריון בדביזית רגלים

נמצא כי כאן נתקלים אנו באחד מגילוייה של "בעית המספר". אולם אל תוך מעגל השיקולים צריך להכניס כאן שני גורמים חיוניים: — את הטוח והדיוק של הירי — ואת השטח, המאפשר להשיג תמש שימוש טוב יותר, או לקוי יותר, בטוח ובדיוק אלה.

טוח הירי ודיוקו

מלכתחילה, היתה הסכנה העיקרית הצפויה לטנקים מהבזוקות טמונה בעובדה כי הללו ירו בכיוון ישיר. בטוח-מינימום — בדרך כלל בשטחים-בנויים או ביערות — דהיינו, בתנאים בהם אפשרות ההסוואה היתה נוחה ביותר, ואילו הטנק היה מופרע ביותר, שעה שהיה צריך לתמרן את צריחו; לעתים קרובות הוא הותקף מכיוון ההפוך לזה שאליו היה התותח מופנה, וחסר לו הזמן בשביל לבצע סיבוב של 180° בצריחו. נקל לראות כי במסיבות כאלה קשה להפעיל טנקים, ומבלי שיתלוו אליהם לוחמים רגלים, לצורך האבטחה-מקורב — הדבר הנו בגדר טעות אשר לא תסולח.

אולם, היתרון עובר לצדו של הטנק החל ממרחקי-הקרב בני 200 מ' ואילך; הטנק יורה למרחק העולה בהרבה על זה של הבזוקה, בדיוק רב ממנה ובקצב המהיר משלה. אף אם יהיה ביכלתה של ה"בזוקה" רבתי-העמידה להבקיע טנק, ממרחק של 500 מ', כבר עם היריה הראשונה — הרי הטנק, מצדו, אינו רואה כל קושי — להנחית במדויק את פגזי-ההכנה הראשון שלו אל תוך שוחת-היחיד של הבזוקאי — מטוח של 1000 מ'. הבעיה הקיימת לגבי הטנק הנה באיכון השוחות בהן מסתתרים קלעי-הבזוקה. שוחת-יחיד נוסח-סיני, בצורת פעמון (או חרוט קטום) המתרחב כלפי מטה, והוא מוסנה בקש ובלתי-נראה ממרומי השמים — הנה הטוב שבמחפיים ללוחם הרגלי. אולם, החל מן הרגע בו אוכנה השוחה אין למחפה זה כל ערך, לנוכח הירי המדויק של הטנקים; כן אינה בגדר מחפה מוחלט בפני הארטילריה והמרגמות. לאחר קרב צ'פיונג-ני מצאו גבעה שמדרונה-הערפי שימש עמדת-המתנה לרגימנט-עתודה סיני. החלקה הכילה למעלה מ-3000 שוחות יחיד. אולם כמה מאות שוחות נסתמו כבמחי היד מחדש: הם הפכו קברות ליושביהן, שהיו לקרבנות הירי הארטילרי המשתמש במרעום-הקרבה. אף הנפאלאם, וכדוריהם של מקלעי-המטוסים עשו את מלאכתם.

השטח ושאלת האיכון

ידוע לכל אחד כי בזוקה הורה את ירייתה ניתנת

בנקל לאיכון. אפשר אפילו לעקוב ממש בעיניים אחרי הרקיטה הנורית ממנה, לאורך כל מסלול-תעופתה כולו. כל בזוקה הפותחת באש תשמש, איפוא, נושא מידי לפעולת הטנקים אשר הוצבו בבסיס-אש במרחקים של כ-1000 מ'. צעדי ההתקדמות אשר הושגו בצידום האופטי של טנקים, עם שופרות-הראיה שלהם המגדילות פי 6, מדי-הטוח שלהם ומשקפיהם, אינם מניחים מקום לשום ספק בנקודה זו. משיאוכן מערך-עמדות האויב בכללותו, יוכלו הטנקים לגלות בזוקות ידועות אף באותו רגע עצמו בו הקלע מוציא את ראשו משוחתו בשביל לצפות, או לטעון את נשקו, או לכונו אל המטרה.

תוך קרב הרגלים מתקדם הרובאי בזהירות, מניח למקלע האויב להתגלות, ומסמנו למרגמה המשמידה אותו. באותה דרך עצמה יהיה נוהגו הטנקי של השריון להניע חלק מהטנקים קדימה, עד אל תחום טווחן התכליתי של הבזוקות כדי לאלץ את הללו "להתגלות"; שאר הטנקים, התופסים באותו-זמן עמדות במרחק ניכר, אך נוח, ישמידו בהדרגה את הבזוקה.

אנו חוזרים אל אותה הנקודה בדיוק, כאשר נמצא כי תותחי הטנקים הגרמניים PZKW ("סימן" IV), והתותחים הנגד-טנקיים-ומטוסיים בני 88 המ"מ של רומל, היו עדיפים בטוחם על התותחים הנ"ט בני 6 ליטראות הבריטיים.

ברור הוא כי תוצאת הקרב מותנית גם בטיב השטח. בשטח קשה לגבי הטנקים — יער, ג'ונגל, מטעי-אורז, הרים, שטחים-בנויים — היתרון יהיה לבזוקות; אולם בשטחים בעלי אופי ממוצע, גליים במידה מתונה, לא מכוסים צמחיה רבה — יישאר היתרון בידי הטנקים: — כי יהיה ביכולתם להשתמש בטוחו ובדיוקו העדיפים של חימושם.

בסוג-שטחים כזה נשאר איפוא הטנק הצורה היחידה של הגנה נגד-טנקית אשר עליה ניתן לו לחיל-הרגלים לסמוך בקביעות. הגנה נגד-טנקית ממשית איננה, לאמיתו של דבר, זו המסתפקת במניעת טנקים אויבים מלרמוס את הרגלים בשוחות תיהם — כי אם זו המונעת מלירות על הרגלים מהטוח המרוחק הנוח לטנקים.

הבזוקה יכולה להיות, במקרה הטוב ביותר, לנשק התגוננות-עצמית של חיל הרגלים, אולם אי-אפשר לבסס עליה תמרון נגד-טנקי אמיתי. אפשר לו, לבעל-בית החושש כי יותקף במשכנו, להסתפק באקדח צנוע וקטן בן 6.37 מ"מ. אולם השוטר — הזוג לרדיפה אחרי ליסטים מסוכן שכזה צריך לכלי-נשק בן-ממש.